

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

P-129_33_93

Broj: Rev 1259/2021-9

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Đura Sesse predsjednika vijeća, Ljiljane Hrastinski Jurčec članice vijeća i sutkinje izjaviteljice, mr. sc. Dražena Jakovine člana vijeća, Ivana Vučemila člana vijeća i Mirjane Magud članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Jasminka d.o.o. za faktoring, Savska cesta 41, Zagreb, (sada: Jasminka d.o.o. Samobor, Vladimira Nazora 38), OIB 77805504491, kojeg zastupa punomoćnik Josip Demo, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Juranović i dr. j.t.d. iz Nove Gradiške, Slavonskih graničara 8/I, protiv tuženika Plodine d.d. za trgovinu i usluge, Rijeka, Ružičeva 29, OIB 92510683607, kojeg zastupa punomoćnica Nevenka Volf Gruden, odvjetnica u Rijeci, Školjić 10, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-1072/2015-1 od 12. prosinca 2017., kojom je preinačena presude Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-1024/11-35 od 27. veljače 2014., u sjednici održanoj 13. rujna 2023.,

p r e s u d i o j e:

I. Odbija se revizija tužitelja "Jasminka" d.o.o. za faktoring.

II. Tuženiku Šimi Brali, ne dosuđuju se troškovi odgovora na prijedlog za dopuštenje revizije.

Obrazloženje

1. Presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-1072/2015-1 od 12. prosinca 2017., preinačena presude Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-1024/11-35 od 27. veljače 2014., na način da je odbijen (točka I. izreke) kao neosnovan zahtjev tužitelja koji glasi:

"Nalaže se tuženiku PLODINE d.d. za trgovinu i usluge, Rijeka, Ružičeva 29, OIB: 92510683607, isplatiti tužitelju JASMINKA d.o.o. za faktoring, Savska cesta 41, Zagreb, (sada JASMINKA d.o.o. Samobor, Vladimira Nazora 38) OIB 29551422308 na ime naknade štete iznos od 1.326.357,41 kn zajedno sa zateznim kamatama koje po godišnjoj stopi koja se određuje uvećanjem eskontne stope HNB koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih

poena, teku od dana donošenja prvostupanjske presude do isplate, u roku od 8 dana."

1.1. Rješenjem o troškovima postupka (točka II. izreke presude) naloženo je tužitelju platiti tuženiku troškove parničnog postupka u iznosu od 146.772,50 kn, dok je (točka III. izreke presude) odbijen zahtjev da mu tužitelj plati troškove postupka u daljnjem iznosu od 78.987,50 kn.

2. Protiv drugostupanjske presude reviziju je podnio tužitelj zbog bitne povrede parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže preinačiti nižestupanjske presude i u cijelosti usvojiti tužbeni zahtjev te obvezati tuženika na naknadu parničnih troškova.

3. Tuženik je odgovorio na reviziju tužitelja. U odgovoru osporava osnovanost tužiteljevih navoda te predlaže odbiti reviziju kao neosnovanu i obvezati tužitelja na naknadu troškova revizijskog postupka (troškova odgovora na reviziju).

4. Revizija tužitelja nije osnovana.

5. Prema odredbi čl. 392.a st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 57/11 i 25/13 - dalje: ZPP) u povodu revizije iz čl. 382. st. 1. ZPP revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

6. S obzirom na to da, osim uvodnog pozivanja na revizijski razlog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, tužitelj ničim određeno ne obrazlaže postojanje koje od povreda, ovaj sud postupajući sukladno odredbi čl. 392.a st. 1. ZPP, njihovo postojanje nije ni ispitivao.

7. U pobijanoj presudi nije se ostvario ni revizijski prigovor pogrešne primjene materijalnog prava.

8. Predmet ovoga spora je zahtjev tužitelja (založnog vjerovnika) za plaćanjem naknade štete u visini koja odgovara visini cijene koju je tuženik (treća osoba) platio društvu Natura agro d.o.o. (založnom dužniku) za kupljenu robu (jabuke), smatrajući kako je tuženik kupio upravo jabuke na kojima tužitelj ima založno pravo i za koje vrijedi zabrana raspolaganja.

9. Sud prvog stupnja prihvatio je tužbeni zahtjev obrazlažući, u bitnom, kako je tužitelj imao založno pravo na jabukama koje su se nalazile u skladištu društva Natura agro d.o.o. u stečaju prema odredbama Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 112/12), da je to založno pravo bilo upisano u upisnik založnih prava te da je za to tuženik (kupac jabuka) morao znati. Sud prvog stupnja još navodi kako je prema čl. 19. Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja ("Narodne novine" broj 121/05; dalje: Zakon o upisniku) bilo zabranjeno otuđenje i opterećenje tih jabuka kao predmeta zalogu. Kako je tuženik kupio jabuke od društva Natura agro d.o.o. nakon upisa založnog prava, on je za to morao znati, pa je stoga odgovoran za

štetu koja je nastala tužitelju, primjenom čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO).

10. Sud drugog stupnja, u povodu žalbe tuženika, preinačava odluku suda prvog stupnja zaključujući kako neosnovanost tužbenog zahtjeva za naknadom štete prema tuženiku proizlazi upravo iz navoda tužbe i isprava koje je dostavio tužitelj te u obrazloženju navodi kako su tužitelj kao založni vjerovnik i trgovačko društvo Natura Agro d.o.o. kao založni dužnik ugovorili tzv. lebdeće (flotantno) založno pravo na predmetu osiguranja i time da je omogućena iznimka od primjene zabrane otuđenja i opterećenja iz čl.19. Zakona o upisniku. Drugostupanjski sud smatra da je dužnik sukladno čl. 38. st. 4. Zakona o Upisniku bio ovlašten otuđiti tako založene pokretnine te da je u tom slučaju založno pravo prestalo predajom trećoj osobi i/ili odnošenjem iz prostora. S obzirom na navedeno drugostupanjski sud smatra kako je tuženik zakonito stekao jabuke koje su bile predmetom zaloga, pa da zbog toga ne postoji tuženikova odgovornost za štetu.

10.1. Pritom, prvostupanjski sud pravilno obrazlaže kako iz odredbe čl. 4. Sporazuma o osiguranju (list 4.-5. spisa) te prijedloga za glavni upis (list 9. spisa) jasno proizlazi da je predmet osiguranja predstavljalo založno pravo na ukupnosti stvari (jabuke) koje pripadaju protivniku osiguranja, odnosno dužniku, a koje se nalaze u točno određenom prostoru (skladište 14. i 15.). Ovakav opis predmeta zaloga sukladan je odredbi čl. 6. st. 1. toč. 2. vezano za čl. 38. Zakona o upisniku, što proizvodi točno određene pravne posljedice. Naime, prema odredbi čl. 38. st. 1. Zakona o upisniku, stranke mogu zasnovati lebdeće založno pravo na ukupnosti svih pokretnina ili samo pokretnina određene vrste (npr. određene vrste robe, zaliha, pogonskog materijala, rezervnih dijelova, namještaja, opreme određene vrste, alata i sl.) koje se nalaze u ili na određenom prostoru (npr. skladištu, stovarištu, spremištu, silosu, pogonu, drugim poslovnim prostorijama ili prostorima) u vlasništvu protivnika osiguranja ili koje protivnik osiguranja koristi po nekoj drugoj pravnoj osnovi.

11. Revizijski prigovori pogrešne primjene materijalnog prava zapravo se svode na osporavanje zaključka drugostupanjskog suda kako je predmet osiguranja sukladan čl. 4. Sporazuma o osiguranju i sukladan prijedlogu za glavni upis - založno pravo na ukupnosti stvari (jabuke). Tužitelj smatra kako iz čl. 4. Sporazuma o osiguranju potraživanja zasnivanjem založnog prava sklopljenog 4. siječnja 2011. između njega i trgovačkog društva Natura Agro d.o.o. proizlazi suprotan zaključak - da su predmet osiguranja točno opisane i popisane pokretnine založnog dužnika i to. 300 tona konzumne jabuke prve klase, koje su točno specificirane po sorti, cijeni, količini, pakiranju i kalibru uz naznaku prostora gdje su smještene te da je takav "(...) opis pokretnina koje su predmetom zaloga u izravnoj je suprotnosti sa opisom predmeta zaloga kakav bi bio u situaciji da je založno pravo uspostavljeno na ukupnosti stvari sukladno čl. 6. st. 1. toč.2. vezano za čl. 38. Zakona o upisniku."

12. Prigovori tužitelja nisu osnovani. Naime, na zaključak o pravnoj prirodi predmeta zaloga, odnosno na zaključak da su predmet zaloga generičke (zamjenjive) stvari koje su se nalazile u skladištu dužnika i koje su nakon sklapanja ugovora o zalogu u tom skladištu (posjedu dužnika) i ostavljene, ne može utjecati činjenica da je samo određena količina ili određene količine određenih sorti tih jabuka iz skladišta (bile ona smještene u sanduke, košare, vreće i sl.) premet zaloga, niti takvo opisivanje

predmeta zaloga može imati značenje popisa stvari. Jer, upravo u takvoj situaciji, ako je samo neka vrsta stvari u prostoru u režimu lebdećeg založnog prava osiguranja, tada vrstu treba označiti opisno, kako bi se te pokretne stvari lako izdvojile od pokretnih stvari slične vrste. Primjerice, ako se zalaže pšenica smještena u silosu u kojem ima više komora u koje su smještene različite vrste pšenice, onda se predmet zaloga treba (u interesu vjerovnika, ali i trećih osoba) dodatno opisati navođenjem broja komore, sorte, godine itd. Dakle, ako se zalaže određena količina zamjenjivih stvari koje imaju određena svojstva koja ih čini različitim od drugih zamjenjivih stvari u istom prostoru, tada ih treba tako i opisati. Time nije promijenjena njihova osnovna priroda jer to i dalje ostaju generičke zamjenjive pokretne stvari određene po rodu na kojima se određuje tzv. lebdeća ovrha. Primjerična lista predmeta označenih po rodu, dana je u samom zakonu, pa ona ugovornim stranama može poslužiti kao putokaz.

13. Svi ostali prigovori tužitelja (nije utvrđena prava volja stranaka i dr.) predstavljaju činjenične prigovore koji ne mogu biti predmet ispitivanja u ovom revizijskom postupku.

14. Stoga, zaključno treba još navesti kako je pravilno drugostupanjski sud naveo da četiri bitne posljedice lebdećeg založnog prava proizlaze iz odredbe čl. 38. st. 2. i 4. Zakona o upisniku i važne za donošenje odluke u ovom predmetu: a) pri provedbi takvog osiguranja pokretne stvari posebno ne popisuju niti se na drugi način pojedinačno određuju, b) protivnik osiguranja, odnosno dužnik ovlašten je otuđivati tako založene pokretne stvari, c) založno pravo na tim pokretninama prestaje njihovom predajom trećemu ili njihovim odnošenjem iz ili s određenog prostora i d) protivnik osiguranja, odnosno dužnik dužan je uredno nadomještati otuđene ili odnesene pokretne stvari, prema prirodi svoje djelatnosti, osim ako u sporazumu nije drugačije određeno.

14.1. Dakle, lebdeće založno pravo predstavlja iznimku od primjene odredbi o zabrani otuđenja i opterećenja iz čl. 19. Zakona o upisniku, jer je dužnik ovlašten otuđiti tako založene pokretne stvari (čl. 38. st. 4. Zakona o upisniku), u kojem slučaju založno pravo prestaje predajom trećoj osobi i/ili odnošenjem iz prostora. S obzirom na to da se radi o izričitim zakonskim odredbama, stranke ih ne mogu mijenjati svojim sporazumom, osim obveze dužnika da uredno nadomjesti otuđene ili odnesene pokretne stvari (što je u konkretnom slučaju tužitelj radi zaštite svojih interesa propustio učiniti).

15. Zbog navedenog, pravilno drugostupanjski sud zaključuje kako je tuženik (kupac) je zakonito stekao predmetne jabuke te da je trenutkom predaje jabuka tuženiku prestalo je tužiteljevo založno pravo. Zbog toga u postupanju tuženika ne postoji element protupravnosti koji bi za posljedicu imao njegovu odgovornost (kao kupca) za bilo kakvu naknadu štete do koje bi došlo iz razloga što mu je dužnik prodao založene pokretne stvari.

16. Imajući u vidu činjenice utvrđene pred nižestupanjskim sudovima u njihovoj ukupnosti, ovaj sud smatra da revizijom tužitelja nije dovedena u pitanje pravilna primjena materijalnog prava, pa je slijedom svega izloženog valjalo reviziju tužitelja odbiti kao neosnovanu i presuditi kao u izreci, na temelju odredbe čl. 393. ZPP.

17. O zahtjevu tuženika za naknadom troškova odgovora na reviziju odlučeno je (toč. 2. izreke) primjenom odredbe čl. 166. st. 1. ZPP, jer je ovaj sud ocijenio kako podnošenje odgovora na reviziju nije radnja koja je bila potrebna u ovoj parnici (čl. 155. st. 1. ZPP).

Zagreb, 13. rujna 2023.

Predsjednik vijeća
Đuro Sessa

Dokument je elektronički potpisan:

Đuro Sessa

Vrijeme potpisivanja:

12-12-2023

08:04:16

DN:

C=HR

O=VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2.5.4.97=#0C1156415448522D3230353039303335323638

OU=Signature

S=Sessa

G=Đuro

CN=Đuro Sessa

Broj zapisa: **9-3085d-5b589**

Kontrolni broj: **0fae8-c2a0a-77443**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=Đuro Sessa, O=VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Vrhovni sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.